

Català **Dani Montlleó Alsina, *El gafe i la revolució*. Del 24 de gener a l'1 d'abril de 2018. Projecte individual, Sala Gran. *Barcelona Producció és una iniciativa de La Capella*.**

L'octubre de 1967 la revista de còmic francobelga *Spirou* –que publicava les historietes de personatges tan populars com Gaston Lagaffe (Sergi Grapes), els Barrufets o Lucky Luke– va convocar un concurs entre els seus lectors per a l'autofabricació d'un instrument musical que fins aleshores existia només en la ficció: el *gaffophone*, un dels molts artefactes estrambòtics ideats i construïts pel personatge de còmic Gaston Lagaffe (creat, al seu torn, pel prestigiós autor belga André Franquin l'any 1957). El *gaffophone* de Lagaffe era un instrument de corda, fet amb fusta i d'aspecte rudimentari, que emetia sons onomatopeics molt poc harmònics. Segons sembla, Franquin el va concebre inspirant-se en una arpa africana que pertanyia a la col·lecció del Museu Reial de l'Àfrica Central de Tervuren, la qual produïa un so que imitava el del tro. El concurs, doncs, no només plantejava el repte de fabricar el *gaffophone*, sinó també el de reproduir els sons que en teoria emetia aquest instrument. El concurs es va dur a terme i els guanyadors es van anunciar en el número del mes d'abril de la revista. El tercer premi el van guanyar dos germans de Neuilly-sur-Seine, Yves i Luc Lebrun, els quals, per portar el *gaffophone* que havien autofabricat des de casa seva fins a la redacció de la revista *Spirou* a París, on el jurat havia d'examinar-lo, van instal·lar l'instrument damunt del cotxe, i van filmar amb una càmera super-8 tot el recorregut.

El projecte de Dani Montlleó *El gafe i la revolució* (La revolució gafada) parteix del descobriment del film original dels Lebrun, i de la constatació que el seu recorregut en cotxe per la ciutat de París es va produir un o dos mesos abans del Maig del 68. Aquesta proximitat temporal entre el passeig del *gaffophone* i l'eclosió del Maig francès permet a l'artista especular sobre la possibilitat que aquest esclat revolucionari hagués estat induït per les vibracions del *gaffophone* mateix, per les seves ones gafades, les quals haurien estat copsades pels Gaston Lagaffe de la ciutat, pels exclosos i els inadaptats del sistema. Des de la voluntat utòpica de suscitar una nova onada revolucionària, Montlleó ha produït la seva particular versió del *gaffophone*, i igual que van fer els germans Lebrun el 68, l'ha passejat damunt d'un cotxe pels carrers de Barcelona. La documentació d'aquesta acció performativa, que sens dubte podem qualificar de *re-enactment*, és un film que, salvant les distàncies geogràfiques i temporals, reproduceix amb força similitud el dels germans francesos, el qual opera com un referent nostàlgic i empoderador al mateix temps. Ambdues filmacions, l'original i la de l'artista, es projecten juxtapesadament a la part posterior d'una gran estructura central en la qual hi ha exposat el *gaffophone* de Montlleó. L'artefacte, lluny d'exhibir-se fetitxistament com un

objecte de culte, queda a l'abast dels visitants, que poden activar-lo amb llibertat, i contribuir així a aquesta nova propagació contemporània de vibracions revolucionàries. A banda de la reproducció del *gaffophone*, a l'espai expositiu es presenta també una maqueta del cotxe amb el qual Montlleó ha fet circular l'instrument per Barcelona, un Renault 4CV, així com també altres maquetes d'artefactes sonors. Entre aquests últims, podem esmentar l'orgue del grup de música Aaron & König, el qual havia de fer perceptibles als humans els infrasons només perceptibles pels animals i alhora funcionar com a transmissor de pensament dels músics mentre tocaven en directe, o bé el prototip d'artefacte sònic que l'organització d'extrema esquerra Weather Underground va dissenyar amb la intenció de propagar energia revolucionària a través d'ones mecàniques subsòniques.

Tant el *gaffophone* com les maquetes deixen constància de l'interès de Montlleó per l'objecte, així com també per aspectes relacionats amb les idees de versió, serialitat i miniatura. L'artista també ofereix documentació relacionada amb el personatge de Gaston Lagaffe i amb el context sociopolític de la primavera del 68. Però, sobretot, el *gaffophone* dels Lebrun i la seva hipotètica relació amb la primavera revolucionària del 68 serveixen a l'artista per construir, a partir d'alguns materials textuais →

→ i d'un gran nombre d'imatges i referències visuals, un estimulant relat interdisciplinari sobre qüestions relacionades amb l'ús del so com a eina de manipulació social i sobre els efectes de les vibracions sonores en el comportament humà, tot establint associacions interessants entre determinats esdeveniments històrics i referents pertanyents al terreny de la ficció o a àmbits creatius com la música o les arts. A l'artista li interessa especialment la condició distorsionadora del so del *gaffophone*, el fet que és un artefacte productor de soroll, un d'aquells "instruments de la foscor" dels quals parla Claude Lévi-Strauss, i que el teòric associa amb la mort, la descomposició, el desordre social i la disrupció còsmica. Tant en el context sociopolític de la primavera del 68 com en el moment actual en què l'artista reactiva el *gaffophone*, aquest funciona com un instrument capaç de preveure, anticipar i alhora provocar una disrupció, una anomalia en el sistema.

En la seva pràctica artística, Dani Montlleó s'interessa, entre altres qüestions, pel concepte d'utopia i pel llegat contemporani de la modernitat, així com per les seves genealogies visuals i conceptuals, les quals analitza des d'àrees de coneixement com la música, el cinema i la televisió, l'arquitectura o el còmic. Les seves investigacions excèntriques s'endinsen en anècdotes, fets i actituds sovint oblidats per les narracions oficials, i es materialitzen a través de relats complexos en els quals es barregen fets històrics, fonts teòriques, referents contraculturals i elements de ficció.

En revisar uns fets tan transcendents com els del Maig francès des de la hipòtesi que aquests no haurien estat sinó conseqüència indirecta d'una acció anecdòtica, Montlleó suggereix com allò que és contingent i accidental sovint pot donar lloc, involuntàriament o col·lateralment, a esdeveniments transcendents, a canvis històrics. El plantejament hipotètic de Montlleó, tot i formular-se clarament en clau de ficció, adquireix una connotació política pel fet de convidar-nos a repensar la construcció de la història des de posicions no hegemòniques i donar valor i agència a tot el que aparentment és marginal i secundari.

Alexandra Laudo

Dani Montlleó (Mataró, 1966) Viu i treballa a Mataró.

La seva obra gira entorn del concepte d'identitat, mitjançant referències i diàlegs, per exemple, amb el món de l'arquitectura, la música, la moda, la indústria o l'univers de l'objecte i el fetitxisme. Sovint agafa com a material de treball personatges i moments reals com a excusa per plantejar l'obra. Interrelaciona ficció i realitat amb idees com la utopia, el confort, la versió, la sèrie B i la dialèctica constant entre estandardització i firma.

Algunes exposicions (selecció): *Muzak* (Can Palauet, Mataró, 2004), *The versionist* (Sala Petita de La Capella, Barcelona, 2005), *Trastocaments* (Centre de Lectura, Reus, 1997), *Pitbull* (Can Felipa, Barcelona, 1998), *Brian's Brain* (Stand by) (Laboratorio de Arte Alameda, Mèxic DF, 2003), *Rodales* (Museu d'Art Imatra, Finlàndia, 2004), *Samurai* (Le secret) (Jeune création, Grand Palais, París, 2003), *Plagiarismo* (La Casa Encendida, Madrid, 2005; Caja Madrid, Barcelona, 2006), *Merchandpromo-Yves* (Arts Santa Mònica, Barcelona, 2007), *The Gray a Gray n° 2* (EspaiZero1, Olot, 2010), *From Page to Space* (Weserburg, Bremen; Fundação Serralves, Porto, 2011; Leopold-Hoesch-Museum, Düren; Gallery Murska Sobota, Eslovènia, 2012), *The Stuarts* (vídeo i vinil, 2009-2011), *Doppelgänger Goldfinger* (exposició, llibre d'artista i vídeo, 2011-2012), *Al portal de casa i els constructors* (projecte de Jordi Canudas, col·laboració, 2012), *Otto-Block* (la Camisa Townsend) (peça seriada produïda per Artscoming, Barcelona, 2012), *Fresh!* (Loop) (The Private Space, Barcelona, 2012), *Pepeta Tolrà "dibujo fuerza fluídica"* (equip de recerca, Can Palauet, Mataró, 2013), *Modernitat amagada* (Casa Capell, Mataró, 2013), *CAPS.A. 13* (Mataró, 2013), *Futurs abandonats* (Fabra i Coats, Barcelona, 2014), *El desig de creure* (M/A/C, Mataró, 2015), Biennal de Valls (2015), *TITO, The Phantom Monk* (peça en format documental, edició en DVD, 2015, amb presentacions durant l'any 2016 al MACBA, a la Filmoteca de Catalunya, a l'Arts Santa Mònica i a l'Escola d'Art d'Amposta, i el 2017 a l'Institut Francès de Barcelona), Biennal d'Amposta (2016), *Body & Games* (Escola d'Art de Lleida, 2017), *Caminar sobre el gel* (Can Palauet, Mataró, 2017), *Matèria Primera* (Fabra i Coats, Barcelona) i *The Little Match Girl* (Hans & Fritz Contemporary, Barcelona).

És membre fundador de l'ACM (Associació per a la Cultura i l'Art Contemporani) i va ser responsable de l'espai d'art i aparador LACOSA del 2000 al 2009. Va ser el creador, amb Quim Tarrida, de Subcutanspoon (Toy Operators) el 2004-2005. També és el creador, conjuntament amb Susana Rodríguez, d'AKA Perruquers. I, a més, és membre fundador de l'AJT (Associació Cultural Josefa Tolrà, 2016).

www.spoonsyndicate.com